

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2716203263
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2716203263.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a členiek senátu: JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková v právnej veci žalobcov: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/X, D., 2. E. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX/X, D., obaja zastúpení spoločnosťou: Okenica & Co. s. r. o., so sídlom Pražská 11, Bratislava, IČO: 36 866 512, proti žalovaným: 1. F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX, toho času bytom H. XX/XX, XXXX I. J. K., L., zastúpenej spoločnosťou: Advokátska kancelária JUDr. Milan Chovanec s.r.o., so sídlom Vojtecha Tvrdeho 17, Žilina, IČO: 36 436 640, 2. A. M., nar. XX.X.XXXX, bytom F. L. N. XXXX/XX, B., zastúpeného spoločnosťou: Advokátska kancelária BURIK s.r.o., so sídlom Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 2, Martin, IČO: 52 804 364, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 3C/115/2016-291 zo dňa 28. októbra 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté výroky I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e.**

Žalovanej 1. **p r i z n á v a** voči žalobcom 1. a 2. nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Napadnutý III. výrok **m e n í** tak, že určuje, že žalobca 1. a žalobkyňa 2. sú bezpodielovými vlastníelmi nehnuteľností: pozemkov zapísaných na LV č. XXX, katastrálne územie D., obec D., okres Skalica: parcela registra „C“ č. 4276/4 zastavané plochy a nádvorie o výmere 436 m², parcela registra „C“ č. 4276/5 zastavané plochy a nádvoria o výmere 105 m², rodinného domu súp. číslo XXX postavenom na pozemku, parcela registra „C“ č. 4276/5 zastavané plochy a nádvoria o výmere 105 m², vo veľkosti podielu 1/1.

Žalobcom 1. a 2. **p r i z n á v a** voči žalovanému 2. nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. výrokom žalobu voči žalovanej 1. zamietol, II. výrokom priznal žalovanej 1. náhradu trov konania voči žalobcom 1. a 2. v rozsahu 100 %, III. výrokom žalobu voči žalovanému 2. zamietol, IV. výrokom priznal žalovanému 2. náhradu trov konania voči žalobcom 1. a 2. v rozsahu 100 %.

Rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 34, § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 3, § 40a, § 41a ods. 2, § 49, § 49a, § 101 Občianskeho zákonníka, s poukazom aj na procesné ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku.

Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že žalovaný 2. je výlučným vlastníkom sporných nehnuteľností, čo vyplynulo z listu vlastníctva č. XXX. Uvedené nehnuteľnosti kúpil na základe kúpnej zmluvy zo dňa 1.6.2011 uzatvorenej medzi žalovanou 1. ako predávajúcou a žalovaným 2. (zastúpeným O. M.) ako kupujúcim, kúpna cena bola vo výške 42.000 Eur. Z fotokópie kúpnej zmluvy zo dňa 21.9.2010 (č.l. 17 spisu) vyplynulo, že bola uzatvorená medzi žalobcami 1. a 2. ako predávajúcimi a žalovanou 1. ako kupujúcou, jej predmetom boli sporné nehnuteľnosti, kúpna cena bola vo výške 35.000 Eur, ktorá mala byť vyplatená v hotovosti pred podpisom zmluvy, čo predávajúci svojimi podpismi potvrdili. V zmluve bolo uvedené, že prevádzaných nehnuteľnostiach neviaznu žiadne ťarchy, okrem záložného práva v prospech GERONT DSS s.r.o., IČO: 36 686 409 podľa V 863/10 zo dňa 26.5.2010 na pozemok par. č. 4276/4 - 131/10. V zmluve bola taktiež prehlásenie kupujúcej, že osobne pozná skutočný stav a vlastnosti prevádzaných nehnuteľností. Predávajúci (t.j. žalobcovia) v zmluve splnomocnili kupujúcu (žalovanú 1.) na ich zastupovanie v katastrálnom konaní v súvislosti s touto zmluvou. Podpis žalobcu 1. bol úradne overený pod č. 407/2010 v obci Závod dňa 21.9.2010, podpis žalobkyne 2. bol úradne overený pod č. 782/10 v obci Brodské dňa 21.9.2010. Totožná zmluva bola založená súdu aj na č.l. 84, kde sa už na zmluve nachádzal aj podpis žalovanej 1. Z fotokópie kúpnej zmluvy zo dňa 20.9.2010 (č.l. 25-28 spisu 2C/31/2012, do spisu doloženého E. B.) vyplynulo, že bola uzatvorená medzi žalobcami 1. a 2. ako predávajúcimi a žalovanou 1. ako kupujúcou, jej predmetom boli sporné nehnuteľnosti, kúpna cena bola vo výške 35.000,- Eur, ktorá mala byť vyplatená v hotovosti pred podpisom zmluvy, čo predávajúci svojimi podpismi potvrdili. V zmluve bolo uvedené, že prevádzaných nehnuteľnostiach neviaznu žiadne ťarchy, okrem záložného práva v prospech GERONT DSS s.r.o., IČO: 36 686 409 podľa V 863/10 zo dňa 26.5.2010 na pozemok par. č. 4276/4 - 131/10. V zmluve bola taktiež prehlásenie kupujúcej, že osobne pozná skutočný stav a vlastnosti prevádzaných nehnuteľností. Predávajúci (t.j. žalobcovia) v zmluve splnomocnili kupujúcu (žalovanú 1.) na ich zastupovanie v katastrálnom konaní v súvislosti s touto zmluvou. Podpis žalobcu 1. bol úradne overený pod č. 776/2010 v obci Brodské dňa 20.9.2010, podpis žalobkyne 2. bol úradne overený pod č. 777/2010 v obci Brodské dňa 20.9.2010. Na zmluve nebol podpis žalovanej 1. ako kupujúcej. Z fotokópie kúpnej zmluvy zo dňa 21.9.2010 (č.l. 144-146 spisu 2C/31/2012) vyplynulo, že bola uzatvorená medzi žalobcami 1. a 2. ako predávajúcimi a žalovanou 1. ako kupujúcou, jej predmetom boli sporné nehnuteľnosti, kúpna cena bola vo výške 35.000,- Eur, ktorá mala byť vyplatená v hotovosti pred podpisom zmluvy, čo predávajúci svojimi podpismi potvrdili. V zmluve bolo uvedené, že prevádzaných nehnuteľnostiach neviaznu žiadne ťarchy, okrem záložného práva v prospech GERONT DSS s.r.o., IČO: 36 686 409 podľa V 863/10 zo dňa 26.5.2010 na pozemok par. č. 4276/4 - 131/10. V zmluve bola taktiež prehlásenie kupujúcej, že osobne pozná skutočný stav a vlastnosti prevádzaných nehnuteľností. Predávajúci (t.j. žalobcovia) v zmluve splnomocnili kupujúcu (žalovanú 1.) na ich zastupovanie v katastrálnom konaní v súvislosti s touto zmluvou. Podpis žalobcu 1. bol úradne overený pod č. 407/2010 v obci Závod dňa 21.9.2010, podpis žalobkyne 2. bol úradne overený pod č. 782/10 v obci Brodské dňa 21.9.2010. Na zmluve bol aj podpis žalovanej 1. ako kupujúcej. Z listiny označenej ako kvitancia - doklad o splnení záväzku zo dňa 20.9.2010 (v Trnave) vyplynulo, že spoločnosť: GERONT DSS s.r.o., IČO: 36 686 409 ako veriteľ potvrdila, že dlžníci (žalobcovia v tomto konaní) splnili všetky svoje povinnosti vyplývajúce zo Zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi nimi, preto na základe splatenia dlžnej čiastky žiada o výmaz záložného práva viaznuceho na pozemok parc. č. 4276/4 o výmere 541 m2 v obci a k.ú. D., LV č. XXX. Za spoločnosť GERONT DSS s.r.o., IČO: 36 686 409 konal Štefan Selecký - konateľ spoločnosti. Predmetná Zmluva o pôžičke (č.l. 22) bola uzatvorená dňa 25.5.2010 (vychádzajúc z dátumov overenia podpisov), ako veritelia boli uvedení: GERONT DSS s.r.o., IČO: 36 686 409 a F. P., nar. XX.XX.XXXX, ako dlžníci: žalobca 1. a jeho manželka (žalobkyňa 2.), predmetom bolo poskytnutie peňažných prostriedkov vo výške 15.000,- Eur, splatnosť bola do 24.8.2010. Zmluva neobsahovala dojednanie o záložnom práve. Podľa rozhodnutia Správy katastra Skalica zo dňa 26.5.2010 pod V 863/10 bol povolený vklad záložného práva do katastra nehnuteľností na pozemok parc. č. 4276/4 - zastavané plochy a nádvorcia v prospech spoločnosti: GERONT DSS s.r.o., IČO: 36 686 409 a F. P., a to na základe záložnej zmluvy uzatvorenej medzi záložným veriteľmi: GERONT DSS s.r.o., IČO: 36 686 409 a F. P., nar. XX.X.XXXX a E. B. (t.j. žalobkyňou 2.) ako záložcom a A. B. (t.j. žalobcom 1.) ako záložcom.

Právne súd prvej inštancie uzavrel, že žalobe nie je možné vyhovieť. Predmetom konania (určenia žalobcami podanou žalobou) je určenie vlastníckeho práva žalobcov z dôvodu neplatnosti kúpnej zmluvy medzi žalobcami a žalovanou 1., ktorá následne teda nemohla previesť vlastnícke právo na žalovaného 2. Samotným predmetom konania nie je teda určenie neplatnosti kúpnej zmluvy medzi žalobcami a žalovanou 1. Vzhľadom na predmet konania tak žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti musí smerovať voči všetkým, ktorí sú ako vlastníci nehnuteľnosti zapísaní v katastri nehnuteľnosti. V danom prípade je ako vlastník spornej nehnuteľnosti zapísaný v katastri nehnuteľnosti žalovaný 2. Žaloba bola preto z hľadiska pasívnej vecnej legitímácie správne podaná voči žalovanému 2., čo však nebolo dané u žalovanej 1. Tej by svedčila pasívna vecná legitímácia len v prípade konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorú uzatvorila so žalobcami. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie žalobu voči žalovanej 1. ako nedôvodnú zamietol. Nakoľko podstata žaloby voči žalovanému 2. spočívala na tom, že predmetná kúpna zmluva zo dňa 21.9.2010 medzi žalobcami a žalovanou 1. je neplatnou, a teda ani následný zmluvný prevod na základe kúpnej zmluvy zo dňa 1.6.2011 zo žalovanej 1. na žalovaného 2. nemohol byť platným prevodom vlastníckeho práva (žalovaná 1. nemohla previesť viac práv, než sama mala - tzv. zásada „nemo ad alium plus iuris transfere potest, quam ipse habet“) na žalovaného 2., apriori bolo potrebné posúdiť preto tvrdenú neplatnosť spornej kúpnej zmluvy. Pred týmto posúdením súd prvej inštancie posudzoval ešte, či na podanej žalobe majú žalobcovia naliehavý právny záujem, nakoľko základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ktorou je žaloba žalobcov, ktorou sa domáhajú určenia vlastníckeho práva k sporným), je existencia naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že naliehavý právny záujem na podanej žalobe daný je, tento spočíva v tom, že je tu daný stav právnej neistoty ohľadom existencie vlastníckeho práva žalobcov a súčasne prípadné vyhovenie žalobe je spôsobilým podkladom na vykonanie zápisu zmeny vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Čo sa týka posúdenia platnosti spornej kúpnej zmluvy, táto už bola posudzovaná (ako predbežná otázka) v konaní na OS Skalica sp. zn. 2C/31/2012, kde predmetom bola žaloba (žalovaného 2.) voči žalovaným (žalobcom v tomto konaní) na vypratanie spornej nehnuteľnosti. V rámci rozhodovania bola súdom posúdená sporná kúpna zmluva ako absolútne neplatná. Okresný súd mal za to, že takýmto posúdením v tomto konaní nie je právne viazaný, nejednalo sa o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy súdnym výrokom. V danom konaní súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu daného rozsahom vykonaného dokazovania, ktorý bol iný v tamojšom a iný v tomto konaní, preto aj skutkový stav bol podľa súdu prvej inštancie iný v tamojšom konaní a iný v tomto konaní, aj keď oba skutkové stavy mali svoj pôvod v spoločnom skutočnom stave veci. Iný rozsah dokazovania, a teda iný skutkový stav, ktorý tvorí základ pre právne posúdenie sporu viedli k odlišným právnym záverom súdov v konaní 2C/31/2012 a v tomto konaní. Súd prvej inštancie uviedol, že nato, aby mohla byť z tohto dôvodu zmluva posúdená ako neplatná bolo potrebné, aby žalobcovia okrem unesenia bremena tvrdenia (ktoré vzhľadom na ich žalobu, repliku podľa súdu uniesli) uniesli aj dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu toho ich tvrdenia, že ich úmysel nebol spornú nehnuteľnosť predať a že pri uzatváraní kúpnej zmluvy mali zato, že sporné nehnuteľnosti prevádzajú za účelom zabezpečenia pôžičky, ktorú im mala poskytnúť tretia osoba za účelom splnenia dlhu voči spoločnosti GERONT DSS. Podľa súdu prvej inštancie žalobcovia preukázali, že mali dlh voči spoločnosti GERONT DSS, táto skutočnosť nebola ani spornou a navyše bola preukázaná samotnou zmluvou o pôžičke zo dňa 24.5.2010 (č.l. 22) a podporne aj výpisom z LV č. XXX (č.l. 136) zápisom záložného práva v spojení s rozhodnutím Správy katastra Skalica pod č. V 863/10 zo dňa 26.5.2010 (č.l. 28), ako i tzv. kvitanciou zo dňa 20.09.2010 (č.l. 20). Žalobcovia však podľa súdu prvej inštancie neunesli dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu, že ich úmysel nebol spornú nehnuteľnosť predať a že pri uzatváraní kúpnej zmluvy mali zato, že sporné nehnuteľnosti prevádzajú za účelom zabezpečenia pôžičky. Je síce pravdou, že jediným z dôkazov, ktoré toto ich tvrdenia potvrdzovalo bol výsluch samotných žalobcov (ako dôkazný prostriedok), tu je však potrebné uviesť, že žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 Civilného sporového poriadku) a súčasne súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku), pričom vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená (§ 191 ods. 2 Civilného sporového poriadku). Týmto súd prvej inštancie chcel uviesť, že dôkaz výsluch žalobcov nie je možné hodnotiť izolovane za situácie, ak bolo vykonané dokazovanie aj inými dôkaznými prostriedkami. Čo sa týka výsluchu žalobcov, týmto dôkazom samotní žalobcovia potvrdzujú svoje tvrdenia, čo je síce možné, ale nie určujúce. Súd prvej inštancie preto pri unesení dôkazného bremena žalobcov vo vzťahu k preukázaniu ich tvrdenia uvedeného vyššie vyhodnocoval skutkový stav aj s prihliadnutím na výsluchy svedkov (ktorí boli poučení o povinnosti vypovedať pravdu pod následkom trestného stíhania) ako i na listinné dôkazy. Neunesenia dôkazného bremena žalobcov vo vzťahu k ich tvrdeniu (prostriedku procesného útoku), že ich úmysel nebol spornú nehnuteľnosť

predať a že pri uzatváraní kúpnej zmluvy mali zato, že sporné nehnuteľnosti prevádzajú za účelom zabezpečenia pôžičky je dané tým, že jednak z výsluchu svedka F. (bod 21. odôvodnenia rozsudku) táto skutočnosť nevyplýva, tento sprostredkoval celú záležitosť (pripravil kúpne zmluvy, atď.), avšak zmienka o prevode spornej nehnuteľnosti za účelom zabezpečenia pôžičky (táto ním preukázaná) tu nebola. Z jeho výpovede vyplýva, že úmyslom žalovanej 1. bola kúpa spornej nehnuteľnosti, popri ktorom by sa vyplatil dlh žalobcov voči spoločnosti GERONT DSS. Posudzovanie v akej výške bol tento dlh žalobcov nie je pre tento spor relevantným. Tvrdenia žalobcov nebolo preukázané ani výsluchom p. Kostelnej (bod 22. odôvodnenia rozsudku), ktorá osobne so žalobcami komunikovala, mala im vybaviť úver na vyplatenie dlhu GERONT DSS, čo však bolo neúspešné pre nesplnenie podmienok banky, pričom riešenie zániku tohto dlhu videla v predaji spornej nehnuteľnosti, žalobcom priniesla kúpnu zmluvu. K tomu súd prvej inštancie uviedol, že s prihliadnutím na 2 rôzne termíny overenia podpisov žalobcov ako predávajúci na kúpnych zmluvách, a to dňa 20.9.2010 (bod 26. odôvodnenia rozsudku) a 21.9.2010 (bod 25. a 27. odôvodnenia rozsudku) bol súd prvej inštancie toho názoru, že podpisovanie spornej kúpnej zmluvy zo strany žalobcov nebolo jednorazovou záležitosťou, tento úkon vykonali opakovane, a teda súd prvej inštancie nebol toho názoru, že by im mala byť sporná kúpna zmluva tzv. podstrčená na podpis bez možnosti sa s jej obsahom oboznámiť, že by konanie žalobcov bolo pod prípadným nátlakom (neslobodne - § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Možnosť oboznámenia nakoniec vyplýva s obsahu listiny - výsluchu žalobcu v konaní 2C/31/2012 (bod 34. tohto odôvodnenia). Z uvedeného a ani z iného dôkazu podľa súdu prvej inštancie nevyplýva (nebolo preukázané), že úmyslom žalobcov nebolo spornú nehnuteľnosť predať. Je pravdou, že preukázanie tejto skutočnosti pri písomnej forme zmluvy kladie zvýšené nároky na dokazujúcu stranu sporu, avšak z uvedeného nároku nemožno poľaviť, nakoľko na tzv. unesení dôkazného bremena je založené sporové konanie. čo sa týka tvrdenia žalobcov, že pri uzatváraní kúpnej zmluvy mali zato, že sporné nehnuteľnosti prevádzajú za účelom zabezpečenia pôžičky, toto taktiež nebolo v konaní preukázané. K tomu súd prvej inštancie uviedol, že neobstojí ani procesný útok žalobcov o tom, že sú jednoduchí ľudia bez právnych znalostí a bez znalostí postupu pri prevádzaní nehnuteľností, resp. zabezpečovaní pohľadávok. Kúpna zmluva je najčastejším právnym úkonom používaným takmer denne v živote každého občana, pritom je všeobecne známe, že kúpnu zmluvou sa prevádza vlastníctvo na kupujúceho. Za situácie, keď v danom prípade kúpna zmluva mala navyše aj písomnú formu, nie je namieste argumentovať tým, že žalobcovia mali zato, že sporné nehnuteľnosti prevádzajú za účelom zabezpečenia pôžičky, resp. že sporné nehnuteľnosti prevádzajú dočasne. Kúpna zmluva je bežný právny inštitút. Súd prvej inštancie poukázal aj nato, že žalobcovia mali už právnu skúsenosť (a to opakovane) aj s inštitútom zabezpečenia pohľadávky záložným právom, čo vyplýva jednak z LV č. XXX (na č.l. 136), z ktorého vyplýva, že na pozemok žalobcov bolo v minulosti opakovane zapísané záložné právo, ako i z rozhodnutia Správy katastra Skalica V 863/2010 zo dňa 26.5.2010. Preto nemožno prijať tvrdenie žalobcov o tom, že mali pri uzatváraní spornej kúpnej zmluvy za to, že sporné nehnuteľnosti prevádzajú za účelom zabezpečenia pôžičky. Takýto záver nevyplýval ani z vykonaného dokazovania. Preto súd prvej inštancie z tohto hľadiska právne neposúdil spornú kúpnu zmluvu ako neplatnú v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, túto považuje za platný právny úkon (§ 34 Občianskeho zákonníka). Nevážnosť vôle žalobcov preukázaná v konaní nebola. Z listiny - zápisnica o výsluchu žalobkyne 2. vyplývalo, že táto s uzatvorením kúpnej zmluvy súhlasila za podmienky spätného prevodu. V písomnej zmluve takéto dojednanie dané však nebolo. Čo sa týka tvrdení absencie podpisu žalovanej 1. na spornej kúpnej zmluve v čase podpisu žalobcov, táto je podľa súdu prvej inštancie bez právneho významu vo vzťahu k platnosti spornej kúpnej zmluvy. Konanie žalobcov vo vzťahu k okolnostiam podpisu spornej kúpnej zmluvy by bolo možné posúdiť ako nerozvážne, nezodpovedné (čerpanie pôžičky vo výške 15.000 Eur so splatnosťou 3 mesiacov), avšak právne záväzné v tom zmysle, že zmluvy sa majú dodržiavať (tzv. „pacta sunt servanda“). Možno poukázať na zásadu rímskeho práva, že právo patrí bdelym, ostražitým, opatrným, starostlivým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu svojich práv („vigilantibus iura scripta sunt“). Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení ďalej uviedol, že konanie žalovaných taktiež nebolo štandardné (predmet kúpnej zmluvy osobne nevideli vedeli, že tam bývajú žalobcovia...), toto by bolo možné posúdiť ako cieľavedomé za účelom získania nehnuteľnosti. Spoločne však konanie zmluvných strán bolo podľa súdu prvej inštancie v rámci ich zmluvnej voľnosti (slobody), nebolo preukázané, že by tu bola daná nejaká skutočnosť vyvolávajúca neplatnosť spornej kúpnej zmluvy. Čo sa týkalo argumentu žalobcov o neprimeranosti kúpnej ceny 35.000,- Eur súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na všeobecnú hodnotu určenú znaleckým posudkom (bod 31. odôvodnenia rozsudku) v sume 65.600 Eur, toto je podľa súdu prvej inštancie právne nevýznamné. Kúpna cena (tak ako sa bránila žalovaná strana) v tomto prípade nie je tzv. regulovanou cenou, a preto je len vecou zmluvných strán danej kúpnej zmluvy v akej výške si túto kúpnu cenu dojednanú. Z tohto hľadiska súd nevidí dôvod na posúdenie možnej neplatnosti

spornej kúpnej zmluvy. Pokiaľ žalobcom nebola v súlade s touto spornou kúpnu zmluvou vyplatená kúpna cena, resp. jej časť, na strane žalobcov bola daná možnosť právnej ochrany využitím právnych inštitútov daných právnym poriadkom. Prípadné nevyplatenie kúpnej ceny, resp. jej časti nespôsobuje neplatnosť samotnej kúpnej zmluvy. V danom prípade spornej kúpnej zmluvy sa nemohlo jednáť ani o tzv. simulovaný právny úkon (§ 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka), nakoľko pri simulácii ide o obojstranný vedomý nesúlady vôle a prejavu, čo vzhľadom na vyjadrenie žalovanej 1. splnené byť nemohlo. Súd prvej inštancie ďalej dôvodil, že z ustanovenia § 49a Občianskeho zákonníka vyplýva, že právny úkon je neplatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť. Právny úkon je takisto neplatný, ak omyl táto osoba vyvolala úmyselne. Omyl v pohnútkach nerobí právny úkon neplatným. Omyl konajúceho má za následok relatívnu neplatnosť právneho úkonu vtedy, ak tento omyl bol podstatný a súčasne ak druhý účastník tohto úkonu (t.j. žalovaná 1. pri spornej kúpnej zmluve) omyl konajúceho (žalobcov) vyvolal, resp. o ňom musela vedieť. Nakoľko sa jedná o relatívnu neplatnosť, za úkon sa hľadá ako na platný právny úkon, pokiaľ sa opravená osoba tejto neplatnosti účinným spôsobom nedovolá (§ 40a Občianskeho zákonníka), a to len v základnej 3-ročnej premlčacej dobe. V danom prípade táto lehota začala plynúť dňom uzatvorenia zmluvy, t.j. najneskôr 21.9.2010 a uplynula teda dňa 21.9.2013. Žaloba bola podaná až dňa 17.6.2016, teda po tejto lehote. Do toho času dovolanie tejto relatívnej neplatnosti zo strany žalobcov súdu nie je známe. Vzhľadom na vznesené námietku premlčania zo strany žalovaného 2., ktoré súd vyhodnotil ako dôvodné sa preto prípadnej neplatnosti právneho úkonu - spornej kúpnej zmluvy z dôvodu omylu (§49a Občianskeho zákonníka) nemožno dovolávať. Navyše neplatnosti (§40a Občianskeho zákonníka) sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. Čo sa týka možnej tiesni na strane žalobcov pri uzatváraní spornej zmluvy (existencia dlhu u GERONT DSS, jeho splatnosť, nedostatok finančných prostriedkov a pod.), súd prvej inštancie uviedol, že táto jednak v konaní preukázaná nebola a navyše v prípade jej existencie je právnym nástrojom podľa § 49 Občianskeho zákonníka právo na odstúpenie od zmluvy, nie aj určenie vlastníckeho práva z dôvodu neplatnosti právneho úkonu. Vzhľadom na právne posúdenie a úvahy súdu uvedené v bodoch 49. až 56. odôvodnenia súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol aj voči žalovanému 2. V závere odôvodnenia súd prvej inštancie uviedol, že keďže sporná kúpna zmluva medzi žalobcami a žalovanou 1. nebola súdom vyhodnotená ako neplatná, bez právneho významu potom zostala argumentácia vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva žalovaným 2. pre nedobromyseľnosť, resp. z dôvodu, že žalovaná nedisponovala vlastníckym právom k spornej nehnuteľnosti. Žalovaná bola vlastníckou sporných nehnuteľností titulom spornej kúpnej zmluvy, čo ju oprávňovalo previesť svoje vlastnícke právo na inú osobu, v danom prípade na žalovaného 2.

O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku a žalovanému 1. a 2, ktorí mali plný úspech v konaní priznal ich náhradu v rozsahu 100 %.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia, ktorým navrhli rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s poukazom na § 365 ods. 1 písm. b), f), h) Civilného sporového poriadku. Argumentovali tým, že rozsudok súdu prvej inštancie je podľa ich názoru nepresvedčivý, nedostatočne a rozporuplne odôvodnený, čím je daná jeho arbitrárnosť a tiež nepreskúmateľnosť. Poukázali na rozhodnutia Ústavného súdu SR IV. ÚS 14/07; I. ÚS 33/2012; I. ÚS 243/07, III. ÚS 307/2012; III. ÚS 11/2011. Predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, podstatou celého sporu však bola povinnosť konajúceho súdu ako predbežnú otázku posúdiť platnosť, resp. neplatnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcami, ako predávajúcimi a žalovanou 1. ako kupujúcou, ktorou mali žalobcovia previesť svoje vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti na žalovanú 1. Súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysvetlil aké úvahy ho viedli k zaujatiu názoru o tom, že výpoveď žalobcov považoval za „nie určujúci“ dôkaz. Poukázali na ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej nemožno od nikoho spravodlivo požadovať, aby preukazoval reálnu neexistenciu určitej skutočnosti, (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Cdo 81/2010 zo dňa 31.5.2010, uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 zo dňa 28.3.2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 13/2009 zo dňa 24.2.2010, rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 1 As 2/2010 – 80 zo dňa 10.2.2010 a pod.). Žalobcovia nikdy nemali vôľu nehnuteľnosť predať. Ich skutočnou vôľou bolo zabezpečiť poskytnutie pôžičky od tretej osoby, ktorou by splatili úver spoločnosti GERONT DSS. Opak nebol v súdnom konaní žiadnym spôsobom preukázaný. Opätovne uviedli, že počas celého konania tvrdili, že kúpna zmluva im bola prezentovaná iba ako „pro forma“ úkon, ktorý

mal zabezpečiť poskytnutie pôžičky od tretej osoby, aby mohli žalobcovia splatiť pôžičku spoločnosti GERONT DSS. Nie je preto podľa nich na mieste argumentovať písomnou formou kúpnej zmluvy a tiež absenciou ustanovenia o spätnom prevode vlastníckeho práva. Ak sa v skutočnosti malo jednať o úkon „pro forma“, je predsa len logické, že tento úkon nebude obsahovať tie ustanovenia, ktoré sa majú zakryť. Skutočným úmyslom a vôľou žalobcov nikdy nebolo predať si strechu nad hlavou. Ani tou skutočnosťou, že sa jednalo o jedinú „strechu nad hlavou žalobcov“, sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku žiadnym spôsobom nezaoberal. Okresný súd žiadnym spôsobom nevyjadril k podstatným námietkam žalobcov prezentovaných počas celého súdneho konania. Súd prvej inštancie tiež vôbec nevzal do úvahy, ak teda podľa jeho názoru mali mať žalobcovia vôľu nehnuteľnosti predať, prečo by ich predávali za cenu vôbec nezodpovedajúcu ich skutočnej hodnote, prečo celý predaj nehnuteľnosti nenechali v rukách spoločnosti GERONT DSS, ktorá mala ako záložný veriteľ záložné právo k sporným nehnuteľnostiam, prípadne prečo by svoje nehnuteľnosti nepredali sami (bez pomoci pani G. alebo pána F.), nevyplátili si sami dlh u spoločnosti GERONT DSS a nenašli by si nové vhodné bývanie. Čo sa týka bývania v nehnuteľnosti po ich údajnom predaji, súd prvej inštancie sa nezaoberal ani skutočnosťou, prečo si žalovaná 1. nikdy od žalobcov nepýtala úhradu nájomného za to, že užívajú a zároveň opotrebovávajú jej nehnuteľnosť. Súd prvej inštancie sa takisto žiadnym spôsobom nevysporiadal s namietanými skutočnosťami, ktoré viedli k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, ako ani skutočnosťami ohľadom samotného uzatvárania kúpnej zmluvy, ktoré žalobcovia namietali od začiatku súdneho sporu, a to konkrétne týmito námietkami (žalobcovia sa obrátili na konateľa spoločnosti GERONT DSS so žiadosťou o pomoc, nakoľko nedokázali splatiť svoju pôžičku, ktorú mali od tejto spoločnosti, konateľ spoločnosti GERONT DSS odkázal žalobcov na pani G., aby im pomohla vybaviť inú pôžičku, resp. úver, ktorým splatia pôžičku spoločnosti GERONT DSS, pani G. pri vybavovaní pôžičky pre žalobcov skontaktovala pána Mendrova - realitného makléra, pán F. oslovil žalovanú 1., jeho švagrinu a kolegyňu z realitnej kancelárie, ktorá „údajne“ mala mať nejaké voľné finančné prostriedky, ktoré „údajne“ chcela investovať do kúpy nejakej nehnuteľnosti a rozhodla sa kúpiť nehnuteľnosti žalobcov aj napriek skutočnosti, že tieto osobne nikdy predtým nevidela, pán F., ako dlhoročný realitný maklér, pripravil kúpnu zmluvu medzi žalobcami, ako predávajúcimi a žalovanou 1., ako kupujúcou na kúpu nehnuteľností, ktoré pred jej prípravou nikdy osobne nevidel, v kúpnej zmluve uvedená kúpna cena mala byť údajne stanovená na základe dohody zmluvných strán, žalobcom však bola suma oznámená až keď im pani G. priniesla zmluvy na podpis a bolo im prezentované, že táto cena tam musí byť uvedená kvôli banke, aby poskytla úver, pán F. ani žalovaná 1. pred uzatvorením kúpnej zmluvy so žalobcami nikdy nekomunikovali, ani ich nevideli, všetku komunikáciu ohľadom nehnuteľností vo vlastníctve žalobcov so žalobcami viedla pani G., ako finančný agent, nie realitný maklér, žalovaná 1. údajne odovzdala pánovi F. sumu vo výške 35.000,- Eur a podpísané kúpne zmluvy bez akéhokoľvek dokladu o prevzatí peňazí, pán F. a pani G. sa údajne stretli v kancelárii pána K., konateľa spoločnosti GERONT DSS, kde pán F. mal vyplatiť pánovi K. dlh žalobcov; o tejto skutočnosti má svedčiť príjmový pokladničný doklad zo dňa 21.9.2010, vystavený na meno žalovanej 1. bez uvedenia čísla, účelu platby a mena osoby, ktorá sumu prijala, aj napriek skutočnosti, že dlh žalobcov mal byť spoločnosti GERONT DSS vyplatený až dňa 21.9.2010, spoločnosť GERONT DSS už dňa 20.9.2010 vystavila kvitanciu pre výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností, aj napriek skutočnosti, že pán F. a pani G. spolupracovali pred týmto prípadom iba jeden jedinýkrát, pán F., ako dlhoročný realitný maklér znalý spôsobu predaja a kúpy nehnuteľností, natoľko dôveroval pani G., že jej bez akéhokoľvek potvrdenia údajne odovzdal sumu vo výške 10.000 Eur, ktoré peniaze ani neboli jeho vlastníctvom, návrh na vklad vlastníckeho práva žalovanej 1. do katastra nehnuteľností bol podaný dňa 21.9.2010 pričom kataster nehnuteľností vklad vlastníckeho práva v prospech žalovanej 1. povolil v nezvyčajne krátkej dobe, hneď na druhý deň 22.9.2010, po nadobudnutí vlastníckeho práva žalovanou 1., táto žiadnym spôsobom nekontaktovala žalobcov, aby sa z nehnuteľností odsťahovali, prípadne aby platili nájomné, po nadobudnutí vlastníckeho práva žalovanou 1., táto sa žiadnym spôsobom neoboznámila so stavom nehnuteľnosti, nenavštívila ju, nezaujímal sa o „svoju“ nehnuteľnosť; žalovaná 1. údajne predala nehnuteľnosť žalovanému 2. (svojmu kolegovi a spolupracovníkovi z realitnej kancelárie p. F.), lebo sa chcela odsťahovať do zahraničia, po nadobudnutí vlastníckeho práva žalovaným 2., tento žiadnym spôsobom nekontaktoval žalobcov, aby sa z nehnuteľností odsťahovali, prípadne aby platili nájomné, pred ani po nadobudnutí vlastníckeho práva žalovaným 2., tento sa žiadnym spôsobom neoboznámil so stavom nehnuteľnosti, nenavštívil ju, nezaujímal sa o „svoju“ nehnuteľnosť). Kúpna zmluva uzatvorená medzi žalobcami, ako predávajúcimi a žalovanou 1., ako kupujúcou, bola už v konaní vedenom Okresným súdom Skalica pod sp. zn. 2C/31/2012 a následne aj Krajským súdom v Trnave pod sp. zn. 24Co/539/2015 o vypratanie sporných nehnuteľností, predbežne posúdená ako neplatná. Z tohto dôvodu bola aj následná kúpna zmluva, uzatvorená medzi žalovanou 1., ako predávajúcou a žalovaným 2., ako kupujúcim, posúdená ako

neplatná a žalobe o vypratanie nehnuteľností vedenej žalovaným 2., ako žalobcom, nebolo možné vyhovieť. Súd prvej inštancie sa v rozsudku vôbec nezaoberal podstatnými skutočnosťami, ktoré boli prezentované žalobcami počas celého súdneho konania. Žalobcovia sú presvedčení, že takýmto nedostatočným a rozporuplným odôvodnením rozsudku bolo porušené ich právo na spravodlivý proces. V závere svojho odvolania žalobcovia uviedli, že je nesporné, že nikdy nemali úmysel ani vôľu prediť svoje nehnuteľnosti, boli presvedčení, že kúpna zmluva uzatváraná medzi nimi ako predávajúcimi a žalovanou 1., ako kupujúcou, je iba „pro forma“ a má slúžiť na zabezpečenie poskytnutia pôžičky, spôsob kúpy nehnuteľností žalovanou 1. bol absolútne neštandardný a neobvyklý, dlh žalobcov u spoločnosti GERONT DSS bol v zjavnom nepomere ku kúpnej cene nehnuteľností, adekvátne protiplnenie za prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam žalobcovia nikdy nedostali a preto predmetná kúpna zmluva nemôže byť platná. Rovnako potom nemohol žalovaný v 2. nadobudnúť vlastnícke právo od žalovanej 1. v zmysle zásady „nikto nemôže na druhého previesť viac práv ako sám má“ a to ani napriek jeho tvrdenej dobromyseľnosti, nakoľko je zrejmé, že žalovaný 2., z titulu svojho zamestnania, dobromyseľným byť nemohol.

Žalovaní 1. a 2. odvolanie nepodali, k odvolaniu žalobcov sa vyjadřila žalovaná 1. a uviedla, že napadnutý rozsudok navrhuje potvrdiť. Stotožňuje sa stanoviskom súdu prvej inštancie k bodu 51 rozsudku, kde súd prvej inštancie odôvodnil prečo žalobcovia neunesli dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu, že ich úmysel nebol spornú nehnuteľnosť prediť, a že pri uzatváraní kúpnej zmluvy mali zato, že sporné nehnuteľnosti prevádzajú za účelom zabezpečenia pôžičky, pričom mala za to, že súd prvej inštancie svoj právny záver dostatočne odôvodnil a vysporiadal sa so všetkými spornými skutočnosťami. Taktiež nesúhlasil s tvrdením žalobcov, že v tomto prípade, sa dôkazné bremeno zo žalobcov presúva na protistranu, teda na žalovaných. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky, ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí (poukaz na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 24/2019 z 9.6.2020). Nesúhlasí s tvrdeniami žalobcov v bode IV. a V. odvolania, pretože tvrdené skutočnosti žalobcovia počas celého konania nijakým spôsobom nepreukázali, navyše bez ohľadu na nedostatok pasívnej legitímácie počas konania bolo preukázané, že prevod vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam so žalobcov na žalovanú 1. nebol jednorazovým úkonom či aktom vykonaným v omyle, v tiesni alebo za nápadne nevýhodných podmienok.

K odvolaniu žalobcov sa vyjadřil aj žalovaný 2. a uviedol, že napadnutý rozsudok navrhuje potvrdiť. V podanom odvolaní absentuje vymedzenie dôvodov jeho podania vo vzťahu k výroku 1., ktorým bola žaloba voči žalovanej 1. zamietnutá, preto odvolanie voči žalovanej 1. nie je dôvodné. Ďalej uviedol, že pokiaľ žalobcovia v časti V. podaného odvolania poukazujú na okolnosti uzatvorenia kúpnej zmluvy, tak tieto uvádzajú opakovane. Súd prvej inštancie sa v bodoch 49. a nasl. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcov, vrátane priebehu uzatvárania kúpnej zmluvy, nadobudnutia nehnuteľnosti žalovaným 2. od žalovanej 1. ako aj výškou kúpnej ceny. Vo vzťahu k výške kúpnej ceny súd prvej inštancie uviedol aj to, že v tomto prípade sa nejedná o tzv. regulovanú cenu, a preto je vecou zmluvných strán v akej výške bude táto kúpna cena dojednaná, čím rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/244/20 18 zo dňa 27.6.2019). Od žalobcov v žiadnom prípade nebolo požadované, aby preukazovali neexistujúcu skutočnosť, ale aby uniesli dôkazné bremeno vo vzťahu k ich tvrdeniu, „že ich úmysel nebol spornú nehnuteľnosť prediť a že pri uzatváraní kúpnej zmluvy mali za to, že sporné nehnuteľnosti prevádzajú za účelom zabezpečenia pôžičky“, teda pozitívna skutočnosť. Dôkazné bremeno však neunesli a je potrebné prisvedčiť súdu prvej inštancie, že výsluch žalobcov ako jediný dôkaz, ktorý mal ich tvrdenia preukazovať, nie je možné hodnotiť izolovane za situácie, ak bolo vykonané dokazovanie aj inými dôkaznými prostriedkami. Skutkový stav súd prvej inštancie vyhodnocoval aj s prihliadnutím na výsluchy svedkov a ďalšie listinné dôkazy, ktoré Okresný súd Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/31/2012 a Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 24Co/539/2015 (o vypratanie nehnuteľnosti) k dispozícii nemali. Súd prvej inštancie dostatočným spôsobom zdôvodnil aj to, prečo zaujal odlišné závery oproti tým, ktoré boli zaujaté v uvedených konaniach, a to vzhľadom na iný rozsah vykonaného dokazovania. Neobstojí námietka žalobcov, že sa súd prvej inštancie nevyjadřil k ich podstatným námietkam prezentovaným počas celého súdneho konania. K opakovaným tvrdeniam žalobcov, že nemali úmysel uzavrieť kúpnu zmluvu a že nemali možnosť oboznámiť sa s kúpnu zmluvou uviedol, že možnosť oboznámiť sa dostatočne časovo vopred s kúpnu zmluvou

vyplývala nielen z výsluchu svedkov, ale aj s prihliadnutím na dva rôzne termíny overenia podpisov žalobcov ako predávajúcich na kúpnych zmluvách, pričom možnosť oboznámení a sa s kúpnu zmluvou dostatočne vopred nakoniec vyplývala aj z výsluchu žalobcu 1. v konaní vedenom pred Okresným súdom Skalica pod sp. zn. 2C/31/2012 (bod 34. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Uzavretie kúpnej zmluvy nebolo jednorazovým úkonom, ktorý by nezodpovedal vôli žalobcov. Žalobcovia nielen neunesli dôkazné bremeno vo vzťahu k ich tvrdeniam, ale práve naopak, vykonaným dokazovaním bol nepochybne preukázaný úmysel žalobcov kúpnu zmluvu uzavrieť, zachytený aj v samotnom písomnom vyhotovení kúpnej zmluvy.

K vyjadreniu žalovanej 1. k odvolaniu žalobcov sa vyjadrili žalobcovia a uviedli, že nesúhlasia s tvrdením žalovanej 1. Žalovaná 1. opiera svoje tvrdenia vo vyjadrení o Nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 24/2019 zo dňa 9.6.2020. Žalobcovia poukázali na to, že skutková a právna situácia konania, v ktorom bol predmetný nález vydaný, bola diametrálne odlišná od skutkovej a právnej situácie v tomto súdnom konaní, keď sťažnosti sťažovateľa nebolo vyhovené z dôvodu, že tento nepreukázal žiadne porušenie jeho práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky, nakoľko v konaní pred všeobecnými súdmi práve sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, ktoré spočívalo v pozitívnom dokázaní existujúcej skutočnosti. Naopak, v tomto súdnom konaní boli žalobcovia odkázaní na preukazovanie neexistencie ich úmyslu, resp. vôle, teda negatívnej skutočnosti a súd prvej inštancie považoval dôkazný prostriedok - výsluch žalobcov za „nie určujúci“. Žalobcovia vo svojom odvolaní však poukazovali najmä na skutočnosť, že ich výsluch bol jediným možným dôkazným prostriedkom na preukázanie ich skutočného úmyslu, resp. vôle.

K vyjadreniu žalovaného 2. k odvolaniu žalobcov sa vyjadrili žalobcovia a uviedli, že v celom rozsahu nesúhlasia s tvrdením žalovaného 2., s jeho vyjadrením sa nestotožňujú. Sú presvedčení, že ich odvolanie je dôvodné, v celom rozsahu sa ho pridŕžajú a na toto odkazujú. Žalovaný 2. vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne skutočnosti, ani dôvody, ktoré by akýmkoľvek spôsobom vyvracali tvrdenia žalobcov uvedené v ich odvolaní. Ďalej uviedol, že je nesporné, že žalobcovia od začiatku celého súdneho sporu tvrdili, že nikdy nemali v úmysle predať svoje nehnuteľnosti a sporná kúpna zmluva im bola prezentovaná iba ako „pro forma“ úkon, ktorým si mali zabezpečiť získanie pôžičky na splatenie svojich dlhov. Nie je tak pravdivé ani tvrdenie žalovaného 2., že by žalobcovia menili a prispôbovali svoju, argumentáciu účelovo, podľa situácie. Už vôbec nie je pravdivé tvrdenie, že by si žalobcovia vo svojej argumentácii sami odporovali. Pre žalobcov je nepochopiteľné, že súd prvej inštancie sa s ich opakovane uvádzanými argumentami vôbec nevysporiadal, nedal žiadnu odpoveď na podstatné otázky a z tohto dôvodu sú presvedčení, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces.

K vyjadreniu žalobcov k vyjadreniam žalovanej 1. a žalovaného 2. sa vyjadril žalovaný 2. a uviedol, že na podanom vyjadrení zo dňa 22.12.2021 trvá a odvolanie žalobcov považuje aj naďalej za nedôvodné.

K vyjadreniu žalobcov k vyjadreniam žalovanej 1. a žalovaného 2. sa vyjadrila aj žalovaná 1. a uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Odvolateľ k veci samotnej neuviedol v odvolaní a ani v replikách žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd doteraz nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav ako aj následne prijaté právne závery. Keďže súd prvej inštancie sa vyporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli uvedené aj v podanom odvolaní a na ktoré poukazoval odvolateľ aj v priebehu prvostupňového konania, odvolanie nemožno považovať za dôvodné, a preto nie je možné uznať opodstatnenosť argumentácie odvolateľa, na ktorých založil svoje odvolacie dôvody a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 – ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté

rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu je možné priznať čiastočný úspech, v dôsledku čoho boli dané predpoklady vo vzťahu k III. výroku na postup podľa § 388 CSP a vo vzťahu k výrokom I. a II. na postup podľa § 387 CSP.

Predmetom konania na súde prvej inštancie bola požiadavka žalobcov 1. a 2. voči žalovaným 1. a 2. na určenie vlastníckeho práva tak, že žalobca 1. a žalobkyňa 2. sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v podiele 1/1 nachádzajúcich sa v k.ú. D., zapísaných na liste vlastníctva č. XXX, vedenom Okresným úradom Skalica, katastrálny odbor, okres Skalica, obec D., a to: pozemku, parcely registra „C“ parc. č. 4276/4, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoría o výmere 436 m², pozemku, parcely registra „C“ parc. č. 4276/5, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoría o výmere 105 m² a rodinného domu so súp. číslom XXX, postavenom na pozemku, parcele registra „C“ s parc. č. 4276/5.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcov 1. a 2. bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak I. výrokom žalobu voči žalovanej 1. zamietol, II. výrok priznal žalovanej 1. voči žalobcom 1. a 2. nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, III. výrokom žalobu voči žalovanému 2. zamietol, IV. výrokom priznal žalovanému 2. voči žalobcom 1. a 2. nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľmi (žalobcami).

Vo vzťahu v odvolaní žalobcov napadnutých výrokov I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd prioritne zdôrazňuje, že v zmysle § 379, § 380 ods. 1 v spojení s § 365 ods. 3 CSP je viazaný nielen rozsahom, ale aj konkrétnymi dôvodmi odvolania, ktoré odvolávajúca sa strana vymedzí v zákonom stanovenej lehote na podanie tohto opravného prostriedku. Preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie (I. a II. výrok) posudzoval výlučne z hľadiska odvolacieho dôvodu označeného odvolateľmi.

V štandardnom sporovom konaní zodpovednosť za obsahové vymedzenie odvolania v plnej miere zaťažuje odvolateľa (v prejednávanej spore žalobcov). Odvolací súd nemôže v sporovom/kontradiktórnom konaní nahrádzať nevyhnutnú procesnú aktivitu odvolateľa a formulovať namiesto neho odvolacie dôvody, resp. preskúmať rozhodnutie na základe iných, než stranou v odvolaní vznesených konkrétnych námietok.

Žalobcovia v posudzovanom prípade neuviedli žiadne konkrétne skutkové, či právne dôvody, ktoré by mohli (čo i len teoreticky) spochybníť závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby žalobcov voči žalovanej 1. Iba citácia odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), h) Civilného sporového poriadku, bez uvedenia konkrétneho pochybenia (vady, skutočnosti) odôvodňujúcej naplnenie označeného odvolacieho dôvodu zo strany odvolateľov vo vzťahu k I. a II. výroku napadnutého rozsudku vzťahujúcich sa k žalovanej 1., nie je naplnením § 363 CSP a v konečnom dôsledku popiera zákonom definovaný charakter sporového konania. Je zjavné, že v odvolaní žalobcov 1. a 2. vo vzťahu k výrokom I. a II. absentuje akákoľvek úvaha/protiargumentácia ohľadne individuálne konštatovaných vecných dôvodov (vyplývajúcich z odseku 48 napadnutého rozsudku), ktoré súd prvej inštancie viedli k zamietnutiu žaloby voči žalovanej 1. Inými slovami, odvolatelia (žalobcovia) úplne rezignovali na relevantnú reakciu na nosné dôvody/závery, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie vo vzťahu k žalovanej 1. (I. a II. výrok). Dôsledky takéhoto postupu idú výlučne na ťarchu odvolateľov a musia nevyhnutne viesť k potvrdeniu napadnutého rozhodnutia (vo vzťahu k žalovanej 1.) vo výrokoch I. a II.

Na rámec uvedeného v odseku 19 odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 137 CSP (žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä: c/ určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu) s tým, že predpokladom úspešnosti žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je (určovacie žaloby), sú po procesnej stránke skutočnosti, že strany sporu majú vecnú legitimáciu a že na určení je naliehavý právny záujem. Vecnú legitimáciu v konaní o určenie, či tu právo je alebo nie je, má ten, kto je účastný práva, o ktoré v konaní ide, alebo ktorého právnej sféry sa sporné právo týka. Ak ide o určenie platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu (zmluvy), môže byť žalobe vyhovie len vtedy, ak sa konania zúčastňujú (na strane žalobcu alebo žalovaného) všetci účastníci napadnutého právneho úkonu (zmluvy), prípadne ich právni nástupcovia. Ak však súd hodnotí platnosť alebo neplatnosť právneho úkonu (zmluvy) ako otázku predbežnú (tj. ako otázku, ktorá síce sama o sebe nie je predmetom konania, ale ktorej vyriešenie je potrebné pre rozhodnutie vo veci), rieši ju bez zreteľa na to, kto je stranou sporu; úsudok o platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu (zmluvy) ako o predbežnej otázke môže súd urobiť, aj keby stranou sporu nebol žiadny z účastníkov tohto právneho úkonu (tejto zmluvy). Na rozdiel od konania, ktorého predmetom je určenie platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu (zmluvy), v ktorom je vyžadovaná účasť všetkých účastníkov právneho úkonu (zmluvy) práve preto, aby účinky rozhodnutia súdu o takomto predmete konania (najmä jeho záväznosť) dopadli na všetkých účastníkov právneho úkonu (zmluvy), nespája zákon s riešením platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu (zmluvy) ako prejudiciálnej otázky pre účastníkov právneho úkonu (zmluvy) žiadny takýto právny následok. Názor súdu prvej inštancie o tom, že „ak súd ako predbežnú právnu otázku posudzoval platnosť darovacej zmluvy, pričom žalobe je možné vyhovieť len vtedy, ak v konaní sú účastníkmi konania všetci účastníci napadnutého právneho úkonu a účastníkom darovacej zmluvy bol aj žalovaný v 1. rade, preto je v konaní pasívne vecne legitimovaný“, by potom vo svojich dôsledkoch znamenal, že by stranami sporu musel byť z hľadiska vecnej legitimácie nielen každý, kto je účastný právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide, alebo ktorého právne sféry sa právny vzťah alebo právo týka, ale aj všetci, ktorí sú zúčastnení práva alebo právneho vzťahu riešeného ako predbežná otázka, alebo ktorých právny sféry sa riešenie prejudiciálnej otázky týka, hoci sa v konaní samotnom vôbec nejedná o ich práva a povinnosti a ich účasť v konaní by bola - uvažované z pohľadu jeho výsledku - zbytočná (porovnaj rozsudok NS ČR sp. zn. 21 Cdo 679/2001, publikovaný v časopise Súdny judikatúra). V spore, ktorého predmetom je určenie, či tu vlastnícke právo k nehnuteľnosti je alebo nie je, sú teda nositeľmi práv a povinností, o ktoré v spore ide, ten, kto tvrdí, že je jej vlastníkom rozdielnym od osoby zapísanej v katastri nehnuteľností, a ten, kto je ako jej vlastníkom zapísaný v katastri nehnuteľností. Právnej sféry ďalších osôb sa toto sporové konanie netýka, lebo výsledok sporu (rozhodnutie súdu o tom, či tú vlastnícke právo k nehnuteľnosti je alebo nie je) nemôže mať na ich právne pomery žiadny vplyv (nemôže mať žiadny dopad na vymedzenie ich práv alebo povinností týmto súdnym rozhodnutím). Uvedené samozrejme platí aj vo vzťahu k určení, či nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiťovi, teda či poručiťel bol ku dňu smrti jej vlastníkom.

Jednou z prvých otázok, ktoré rieši súd v civilnom sporovom konaní, je otázka, vecnej legitimácie, či na strane žalobcu (aktívna) alebo žalovaného (pasívna). Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jedna zo strán sporu nositeľkou určitého hmotnoprávneho oprávnenia (je aktívne legitimovaná) a na druhej strane sporu spočíva určitá hmotnoprávna povinnosť (je pasívne legitimovaná). Nedostatok vecnej legitimácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím. Otázku, kto je v tom-ktorom prípade aktívne a pasívne vecne legitimovaný, musí súd riešiť vždy skôr než pristúpi k riešeniu otázky existencie alebo neexistencie nároku.

Vecná legitimácia vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Aktívnu vecnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej existencie tvrdeného práva na strane žalobcu alebo pasívnej existencie tvrdenej povinnosti na strane žalovaného, je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/205/2009). V danom prípade sa žalobcovia domáhajú určení, že sú vlastníkom nehnuteľností (resp. bezpodielovými spoluvlastníkmi), pri ktorej je v katastri nehnuteľnosti zapísaný ako vlastníkom niekto iný (v danej veci žalovaný 2.). S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností (výpis z LV preukazuje vlastnícke právo) a na jeho právne účinky je odôvodnený záver, že právne postavenie

žalobcu je za tejto situácie neisté a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť aj ohrozené. Pretože súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva je podkladom pre vykonanie zmeny v zápise v katastri nehnuteľností, je žaloba o určení vlastníckeho práva spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi. Umožňuje totiž dosiahnuť zhodu medzi skutočným právnym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľnosti. V konaní o určení vlastníckeho práva teda žaloba smeruje len proti tomu, kto je ako vlastník nehnuteľností (ktorej sa požadované určenie týka) zapísaný v katastri nehnuteľností. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, súd prvej inštancie s ohľadom na predmet konania, žalobu voči žalovanej 1. ako nedôvodnú správne zamietol. Odvolací súd s poukazom na uvedené v odsekoch 18 až 21 napadnutý I. a II. výrok (závislý výrok o náhrade trov konania) postupom podľa § 387 CSP potvrdil.

Pokiaľ ide o odvolaním napadnutý III. a IV. výrok rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na nižšie uvedené.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP (do 30.6.2016 § 80 písm. c) OSP), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len nevyvoláva zbytočné konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať ďalšie iné súdne konanie. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by bez tohto určenia sa stalo jeho právne postavenie neisté. Procesná povinnosť preukázať a tvrdiť, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti v prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu strán sporu alebo vytvára pevný základ jeho usporiadania). Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samotný a prvoradý dôvod pre zamietnutie návrhu.

Súd sa preto v prvom rade musí zaoberať otázkou prípustnosti určovacej žaloby a v tej súvislosti aj otázkou danosti naliehavého právneho záujmu, ktoré podmienky tvoria *conditio sine qua non* určovacej žaloby. Ak totiž súd dospeje k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky pre prípustnosť určovacej žaloby, resp. že nie je preukázaná danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je potrebné takúto žalobu zamietnuť bez vykonávania ďalšieho dokazovania. Právny záujem žalobcu musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t.j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je daná vtedy, ak je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi účastníkmi konania je sporný, jestvuje ohrozenie práva, či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia žalobcu, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom, a jestvuje potreba odstránenia tejto neistoty resp. ohrozenia práva alebo právneho vzťahu. Naliehavý právny záujem je zásadne daný vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo, ak by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Súd v každom štádiu konania musí mať za doloženú existenciu takéhoto záujmu, inak (a to bez skúmania vecnej stránky návrhu), musí žalobný návrh ako neprípustný zamietnuť. Či tento záujem jestvuje, skúma súd *ex offio*, t.j. z úradnej povinnosti. Platí to aj pre súd prvej inštancie, aj pre súd odvolací. Pre skúmanie súdu teda netreba, aby takúto obranu (nastolenie tejto otázky) v konaní

žalovaný vôbec urobil. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacej žaloby. Je teda nutné, aby tento naliehavý právny záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu (§ 217 ods. 1 v spojení s § 378 CSP).

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 1998, sp. zn. 5 Cdo 60/98, publikovaného v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. Rc 8/2000, určovacou žalobou sa žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah alebo právo tu je (pozitívna určovacia žaloba), alebo že tu nie je (negatívna určovacia žaloba). Takéhoto určenia sa môže žalobca domáhať vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené alebo je neisté. Autoritatívne určenie súdom potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitosť v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, aby ukladalo splnenie nejakej povinnosti. Preto sa pri určovacích žalobách, na rozdiel od žalôb na plnenie, zdôrazňuje ich preventívny charakter a význam. Z uvedeného možno teda uzavrieť, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, nezáleží na tom, ako táto neistota vznikla. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodných skutočností tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou, a teda nebezpečenstvom budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom.

Určovacia žaloba má spravidla preventívny charakter - jej účelom je poskytnúť ochranu práva žalobcu predovšetkým skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva (určovacia žaloba preto vo všeobecnosti nie je opodstatnená tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste žaloba o splnenie povinnosti). V prípade možnosti žalovať priamo splnenie povinnosti treba preto vždy považovať za neprípustnú určovaciu žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši (neodstraňuje) a len vedie k nárastu počtu súdnych sporov. Uvedená zásada, že žalobca sa nemôže žalobou úspešne domáhať určenia právneho vzťahu alebo práva tam, kde sa môže domáhať splnenia povinnosti, však neplatí vtedy, ak žalobca (napriek možnosti domáhať sa priamo splnenia povinnosti) preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu; v takomto prípade treba jeho určovaciu žalobu považovať za procesne prípustnú. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe na plnenie). Treba zdôrazniť, že nejde o určovaciu žalobu samu, ale o to, čoho (akého určenia) sa žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

Ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľností (výlučným, resp. aj podielovým spoluvlastníkom vo vzťahu k niektorým nehnuteľnostiam), pri ktorých je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností (výpis z LV preukazuje vlastnícke právo) a na jeho právne účinky je odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu je za tejto situácie neisté, a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť aj ohrozené. Pretože súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva je podkladom pre vykonanie zmeny v zápise v katastri nehnuteľností, je žaloba o určení vlastníckeho práva spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi. Umožňuje

totiž dosiahnuť zhodu medzi skutočným právnym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľnosti. Žaloba o určenie vlastníckeho práva žalobcu musí smerovať proti všetkým, ktorí sú ako vlastníci nehnuteľností zapísaní v katastri nehnuteľnosti. Ak by žaloba nesmerovala proti všetkým týmto osobám (popierajúcim vlastnícke právo žalobcu) naliehavý právny záujem na požadovanom určení by nebol daný. V konaní o určenie vlastníckeho práva teda žaloba smeruje len proti tomu, kto je ako vlastník nehnuteľností (ktorej sa požadované určenie týka) zapísaný v katastri nehnuteľností. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že okresný súd správne uzavrel v odseku 49 odôvodnenia napadnutého rozsudku, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keďže žalovaný 2. je aktuálne zapísaný ako vlastník nehnuteľnosti, vo vzťahu ku ktorej sa žalobcovia domáhajú určenia vlastníckeho práva predmetnou žalobou.

Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

Podľa § 228 ods. 1 CSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak.

Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní strán došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, súd v tomto ďalšom (novom) civilnom sporovom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama), je týmto vyriešením viazaný; nesmie preto vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie práva, resp. právneho vzťahu medzi tými istými stranami, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté; význam právoplatnosti súdneho rozhodnutia sa teda neobmedzuje len na rovinu prekážky rei iudicatae (neodstrániteľnej procesnej podmienky konania), t.j. len na neprípustnosť nového prejednávania už raz rozhodnutej veci; právoplatnosť má aj uvedenú pozitívnu stránku spočívajúcu v pôsobení vecnom, t.j. význam v dosahu záväznosti na rozhodnutie o inej veci; náplň právoplatnosti prejavujúca sa ako prameň prejudiciálnych účinkov právoplatného rozhodnutia je mimoriadne závažná; to, že nejde o rozhodnutie o tej istej veci (s identickým predmetom konania), ešte neznamena, že už raz súdom v predošlom civilnom sporovom konaní s konečnou platnosťou medzi stranami vyriešenú otázku hmotnoprávneho vzťahu by mohol neskôr (ďalší) súd v inom (novom) civilnom sporovom konaní medzi tými istými stranami posudzovať inak ako otázku predbežnú; bráni tomu ustanovenie § 228 ods. 1 CSP. Zistenie súdu v predošlom civilnom sporovom konaní o práve (resp. právnom vzťahu) právoplatným rozsudkom (výrokom) sa neprejavuje (v prípade nového konania) preto iba negatívnym vymedzením, že o tej istej veci nemôže súd znova konať a rozhodovať (ne bis in idem), t.j. len v skúmaní (danosti) tejto stránky právoplatnosti, ale má aj ďalší aspekt (dopad či zacielenie); je ním prejudicialita spájaná s právoplatným rozsudkom; prejudicialitu možno vo všeobecnosti (v jej podstate) chápať aj ako kauzálny vzťah medzi dvomi subjektívnymi právami, z ktorých jedno je podmienené druhým; svoje miesto nachádza predovšetkým v prípadoch, kedy právoplatným rozhodnutím o veci sa vyriešila otázka, ktorá má zásadný význam pre ďalší spor, t.j. od jej posúdenia závisí rozhodnutie v tejto ďalšej veci; jej vznik predpokladá, že určitý právny vzťah sa stal predmetom procesu, pričom právny vzťah, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, musí súd pri rozhodovaní o inej veci (právnom vzťahu) posudzovať len tak, ako sa stalo v právoplatnom rozhodnutí; prejudiciálna (predbežná alebo aj predurčujúca) otázka je potom taká otázka, ktorá sama predmetom konania nie je, avšak na jej vyriešení je závislé rozhodnutie, ktoré má súd prijať; prejudicialita takto vyjadruje aj skutočnosť, že v konaní o určitej veci sa vyskytuje relatívne samostatná otázka, ktorá bola predmetom právoplatne skončeného konania a má pre terajšie konanie určujúci význam; subjektívne vymedzenie záväznosti rozhodnutia o prejudiciálnej otázke je také, že súd v novom konaní musí rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u tých istých strán (totožnosť strán nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach); na iné osoby než strany v spore, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov, sa účinky právoplatného rozsudku môžu vzťahovať len v tých prípadoch, kedy tak stanoví zákon; keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znova riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore strán, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil; klásť si takúto otázku je nielen zbytočné, táto otázka je úplne nepatričná (nemá byť prečo položená); so zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia je akékoľvek „nové“ právne

posudzovanie právoplatného súdneho rozhodnutia v inom (ďalšom) spore tých istých strán vylúčené (nepripustné); iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonodarcom v ustanovení § 228 ods. 1 CSP; v prípadoch, kde súd spomenutý prejudiciálny účinok (vplyv právoplatného rozhodnutia vydaného v civilnom sporovom konaní založený na záväznosti tohto rozhodnutia aj v ďalšom civilnom sporovom konaní tých istých účastníkov) ignoruje, t.j. ak nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah (rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), dochádza k nerešpektovaniu záväzného súdneho rozhodnutia, čo je v rozpore aj s článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon a dochádza tým aj k porušeniu práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky); popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti; zásada právnej istoty (článok 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/133/2009, sp. zn. 1Cdo/44/2010, sp. zn. 4Cdo/231/2013, sp. zn. 2MCdo/2/2014, sp. zn. 3Cdo/115/2016).

Odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku NS SR sp. zn. 5Cdo/13/2020 zo dňa 30.11.2021, ktorý v odseku 8 konštatuje, že „Najvyšší súd Slovenskej republiky riešil tzv. prejudicialitu v niekoľkých svojich rozhodnutiach, na ktoré poukázal aj odvolací súd. 8.1. Predmetom konania posudzovaného Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 1Cdo/133/2009 bol nárok žalobkyne na zaplatenie poplatku z omeškania. Krajský súd v Bratislave zamietajúci rozsudok Okresného súdu Bratislava V zmenil tak, že žalobe vyhovel. Mal za právne irelevantné, že v predošlom konaní vedenom na Okresnom súde Nitra si žalobkyňa uplatnila peňažnú pohľadávku z právneho titulu úroku z omeškania zdôrazniac povinnosť súdu podriaďiť uplatňovaný nárok (aj) pod iné hmotnoprávne ustanovenie, než akého sa žalobca dovoľáva a bez ohľadu na to, či je v žalobe právny dôvod požadovaného plnenia uvedený nesprávne alebo vôbec; právne posúdenie je totiž výlučne vecou súdu. Peňažné plnenie priznané Okresným súdom Nitra predstavuje časť poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z.. Žalobkyňa sa podľa odvolacieho súdu nedomáha niečoho duplicitne, alebo nároku, ktorý jej už bol právoplatne priznaný. Dovolací súd v uznesení zo dňa 29. apríla 2010 vychádzal z ustanovení § 135 ods. 1, 2, § 159 ods. 1, 2, 3 OSP a uviedol, že prejudicialitu možno vo všeobecnosti (v jej podstate) chápať aj ako kauzálny vzťah medzi dvomi subjektívnymi právami, z ktorých jedno je podmienené druhým. Svoje miesto nachádza predovšetkým v prípadoch, kedy sa právoplatným rozhodnutím o veci vyriešila otázka, ktorá má zásadný význam pre ďalší spor: od jej posúdenia závisí rozhodnutie v tejto ďalšej veci. Jej vznik predpokladá, že určitý právny vzťah sa stal predmetom procesu, pričom právny vzťah, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, musí súd pri rozhodovaní o inej veci (právnom vzťahu) posudzovať len tak, ako sa stalo v právoplatnom rozhodnutí. Pri tomto objektívne existujúcom vzťahu - pozitívnoprávnej stránke prejudiciality - sa skúmajú jeho dôsledky (najmä to, kedy a do akej miery je súd viazaný právoplatným rozhodnutím o predbežnej otázke, kedy a v akom rozsahu a s akými účinkami si môže súd predbežnú otázku, ktorá doposiaľ nebola právoplatným rozhodnutím vyriešená sám posúdiť, aký je postup v prípadoch, keď si takúto otázku sám vyriešiť nesmie). Prejudiciálna (predbežná alebo aj predurčujúca) otázka je potom taká otázka, ktorá sama predmetom konania nie je, avšak na jej vyriešení je závislé rozhodnutie, ktoré má súd prijať. Prejudicialita takto vyjadruje aj skutočnosť, že v konaní o určitej veci sa vyskytuje relatívne samostatná otázka, ktorá bola predmetom právoplatne skončeného konania a má pre terajšie konanie určujúci význam (uvedené zároveň aj objasňuje použitý výraz „predurčujúca otázka“). Subjektívne vymedzenie záväznosti rozhodnutia o prejudiciálnej otázke je také, že súd v novom konaní musí rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u tých istých účastníkov. Na iné osoby než účastníkov konania, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov, sa účinky právoplatného rozsudku môžu vzťahovať len v prípadoch, kedy tak stanoví zákon. Pri posúdení dosahu záväznosti právoplatného rozhodnutia (miery účinku na rozhodovanú vec, predmet sporu) nie sú pre súd určujúce hranice dané rozsahom nároku, nemôže iba prekročiť rozsah právneho vzťahu, z ktorého nárok vyplýva. Účinok prejudiciality sa prejaví (vyjadrí) zamietnutím žaloby. Právoplatným rozsudkom na peňažné plnenie sa pre adresátov účinkov záväznosti tohto rozhodnutia označených v ustanovení § 159 ods. 2 OSP zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 ods. 3 OSP). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na účastníkov konania, v ktorom bolo vydané; jeho výrok je tiež záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným

súdny rozhodnutím (porovnaj napr. Marek Števíček, Svetlana Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha 2009, str. 425). Dovolací súd ďalej uviedol, že žalobca, ktorý bol účastníkom konania, v ktorom súd vydal právoplatné rozhodnutie ukladajúce v jeho prospech žalovanému platobnú povinnosť, je týmto rozhodnutím (jeho výrokom) viazaný, preto nemôže v inom súdnom konaní úspešne uplatňovať proti tomuto žalovanému ten istý nárok už raz právoplatným rozhodnutím priznaný. Ak by tak urobil, zastavením takéhoto nového konania súdom sa prejaví účinky právoplatne rozhodnutej veci podľa § 159 ods. 3 OSP. Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní je pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá sa už právoplatným súdnym výrokom vyriešila ako vec sama) viazaný týmto vyriešením. Nesmie preto vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie platobnej povinnosti (príslušného nároku na plnenie) medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté. Raz vydané právoplatné rozhodnutie je zásadne nezmeniteľné (odhliadnuc v tejto spojitosti od prípadnej osobitosti spojenej napr. so zrušením cestou mimoriadneho opravného prostriedku, resp. od situácie rozhodnutí, u ktorých je prípustná zmena, keď došlo k zmene pomerov). Účinky právoplatnosti rozhodnutia - jeho nezmeniteľnosť a záväznosť - sa chápu podstatne širšie než pojem *ne bis in idem*. Právoplatnosť má aj uvedenú pozitívnu stránku spočívajúcu v pôsobení vecnom: význam v dosahu záväznosti na rozhodnutie o inej veci. Náplň právoplatnosti prejavujúca sa ako prameň prejudiciálnych účinkov právoplatného rozhodnutia je mimoriadne závažná. To, že nejde o rozhodnutie o tej istej veci (s identickým predmetom konania) ešte neznamená, že už raz súdom v predošlom občianskom súdnom konaní s konečnou platnosťou medzi účastníkmi vyriešenú otázku hmotnoprávneho vzťahu by mohol neskôr (ďalší) súd v inom (novom) občianskom súdnom konaní medzi tými istými účastníkmi posudzovať inak ako otázku predbežnú. Bráni tomu ustanovenie § 159 ods. 2 OSP, ktoré vo vzťahu k ustanoveniu § 135 ods. 2 druhá veta OSP znamená osobitnú procesnú úpravu; z nej vyplýva súdu povinnosť v prípade riešenia predbežnej otázky považovať za záväzné právoplatné súdne rozhodnutie o takejto otázke. Súd má teda povinnosť pri svojom rozhodovaní o (tejto ďalšej) veci neodchýliť sa od právoplatného rozsudku, ktorým sa vyriešila v inom občianskom súdnom konaní ako vec sama príslušná predbežná otázka. Uvedený prejudiciálny účinok právoplatnosti skoršieho rozsudku v novom (ďalšom) občianskom súdnom konaní (s neidentickým predmetom konania, t. j. bez existencie prekážky *rei iudicatae*) môže preto (so zreteľom na tú - ktorú konkrétnu situáciu) viesť k výsledku (znamenat'), že žalobca bude neúspešný. Zistenie súdu v predošlom občianskom súdnom konaní o práve (resp. právnom vzťahu) právoplatným rozsudkom (výrokom) sa neprejavuje (v prípade nového konania) iba negatívnym vymedzením, že o tej istej veci nemôže súd znova konať a rozhodovať (*ne bis in idem*), t. j. len v skúmaní (danosti) tejto stránky právoplatnosti, ale má aj ďalší aspekt (dopad či zacielenie); je ním prejudicialita spájaná s právoplatným rozsudkom. Dovolací súd sa stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že rozhodnutie vydané v konaní Okresného súdu Nitra pod sp. zn. 7C/58/2004 nezakladá prekážku rozhodnutej veci, ale odvolací súd nepostrehol, že z existencie právoplatného rozhodnutia vo veci sp. zn. 7C/58/2004 vyplýva otázka, ktorá je pre správne rozhodnutie v terajšej veci podstatnou (rozhodujúcou), a to otázka prejudiciality spojená s týmto skorším súdnym rozhodnutím. Prejudicialita vyplýva z toho, že ako vo veci vedenej pred Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 7C/58/2004, kde bolo skôr právoplatne rozhodnuté, tak aj v terajšej veci ide o majetkovú sankciu v podobe príslušenstva pohľadávky za omeškanie s plnením peňažného dlhu z tých istých dvoch faktúr. Pokiaľ už súd raz za totožné omeškanie dlžníka s plnením peňažného dlhu právoplatne priznal sankciu spočívajúcu v úroku z omeškania, je treba takéto vyriešenie hmotnoprávneho vzťahu medzi tými istými účastníkmi ako konečné a záväzné rešpektovať. Nie je preto v ďalšom (inom) občianskom súdnom konaní možné už v predošlom súdnom konaní raz právoplatným rozsudkom vyriešenú otázku hmotnoprávneho vzťahu účastníkov (rovnaké omeškanie a jeho dôsledok) znova právne posudzovať (prehodnocovať) a z toho istého omeškania (za to isté omeškanie) priznať poplatok z omeškania (ako ďalšiu sankciu v podobe iného než už skôr priznaného príslušenstva pohľadávky). Súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov. Nie je vonkoncom rozhodujúce (podstatné), či súd v právoplatne skončenom konaní správne alebo nesprávne právne posúdil priznaný nárok (príslušenstvo pohľadávky). Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonodarcom v citovanom ustanovení § 159 ods. 2 OSP. Nemožno obísť, že aj samotná hmotnoprávna úprava (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vylučuje, aby za to isté omeškanie patrilo aj úrok z omeškania aj poplatok z omeškania (jedno príslušenstvo pohľadávky vylučuje súčasnú existenciu druhého príslušenstva). 8.2. V právnej vete rozhodnutia publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom R 40/2013 (uznesenie

najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2010) Najvyšší súd Slovenskej republiky judikoval, že: „Pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením“. Predmetom konania bolo zaplatenie náhrady škody za znemožnenie užívania nebytových priestorov za účelom poskytovania zdravotníckej starostlivosti. Okresný súd žalobe vyhovel, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací konštatoval, že odvolací súd nerešpektoval ustanovenie § 159 ods. 2 OSP, pretože v inom konaní (sp. zn. 8C/800/2001) okresný súd vyhovel žalobe a žalovanému uložil povinnosť umožniť žalobcovi vstup do sporných nebytových priestorov za účelom poskytovania neštátnej zdravotnej starostlivosti v odbore stomatológia; odvolací súd rozsudkom z 5. novembra 2002 sp. zn. 14Co/281/2002 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Dovolací súd vychádzajúc z § 135 ods. 1, 2 a § 159 ods. 1, 2 OSP uviedol, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, keď nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Najvyšší súd pripomenul, že otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (najmä uznesenie z 29. apríla 2010 sp. zn. 1Cdo/133/2009), ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý v náleze sp. zn. II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 OSP ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 OSP všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. 8.3. V rozsudku sp. zn. 4Cdo/231/2013 (predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam) Najvyšší súd Slovenskej republiky s odkazom na § 159 ods. 2 OSP, uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/133/2009 a 5MCdo/16/2010 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 uviedol, že výrok právoplatného rozsudku, v ktorom bola riešená otázka platnosti kúpnej zmluvy, je vo vzťahu žalobcov a žalovanej 1. ako účastníkov takého konania záväzný a je preto záväzný aj pre súd v konaní o určenie vlastníctva. Zmenený okruh účastníkov zakladá povinnosť súdu znovu vec posúdiť tiež z hľadiska preukázaných tvrdení nových účastníkov (v prejednávanej veci žalovaný 2.), avšak pri súčasnom rešpektovaní k predchádzajúcemu rozhodnutiu o vzťahoch pôvodných účastníkov konania. 8.4. Aj predmetom konania vedeného pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 2MCdo/2/2014 bolo určenie vlastníckeho práva žalobkyne k nehnuteľnostiam. Okresný súd žalobe vyhovel, keď mal preukázané, že žalobkyňa kúpnu zmluvu so žalovanými nepodpísala. Odvolací súd rozhodnutie potvrdil konštatujúc, že sa stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa a aj s otázkou prejudiciality k otázke platnosti kúpnej zmluvy, keďže nebola daná viazanosť s predchádzajúcim rozhodnutím v konaní Okresného súdu Bratislava I vo veci sp. zn. 8C/50/1998. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací vo svojom rozhodnutí uviedol, že v konaní Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 8C/50/1998 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20Co/102/1999 bola určená kúpna zmluva uzatvorená medzi účastníkmi konania za platnú, preto tieto rozsudky vytvorili prekážku veci právoplatne rozhodnutej v časti vyriešenia prejudiciálnej otázky v konaní o určenie vlastníckeho práva k predmetu kúpnej zmluvy. Prejudicialitu je možné vo všeobecnosti chápať aj ako kauzálny vzťah medzi dvoma subjektívnymi právami, z ktorých jedno je podmienené druhým. Svoje miesto nachádza predovšetkým v prípadoch, kedy sa právoplatným rozhodnutím o veci vyriešila otázka, ktorá má zásadný význam pre ďalší spor a od jej posúdenia závisí rozhodnutie v tejto ďalšej veci. Prejudicialita vyjadruje aj skutočnosť, že v konaní o určitej veci sa vyskytuje relatívne samostatná otázka, ktorá bola predmetom právoplatne skončeného konania a má pre terajšie konanie určujúci význam. Účinok prejudiciality sa prejaví v zamietnutí žaloby, nie v zastavení konania podľa § 104 ods. 1 OSP. V súlade s procesnou teóriou právoplatnosti (porovnaj napr. Vilém Steiner Základní otázky občanského práva procesního, Praha 1980, str. 261 a nasl.) záväznosť právoplatného rozhodnutia vyjadruje záväznosť procesnoprávneho vzťahu, ktorý je týmto rozhodnutím založený, nie záväznosť hmotnoprávneho vzťahu, ktorý súd vo svojom rozhodnutí vyriešil. 8.5. V prípade rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/115/2016 bolo predmetom konania pred súdmi nižších stupňov (vedeného pod sp. zn. 17C/21/2010 a 17Co/473/2014) určenie vlastníckeho práva žalobcov k nehnuteľnostiam. Okresný súd žalobu zamietol, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobe vyhovel. Poukázal na súvisiace súdne konanie ukončené rozsudkom sp. zn.

15Co/41/2012. Žalovaná síce nebola jeho účastníčkou, ale prejudiciálne dôsledky uvedeného konania sa na ňu vzťahujú ako na právnu nástupkyňu K. H. vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam z kúpnej zmluvy z 26.11.2007. K. H. bol síce osobou oprávnenou na vydanie nehnuteľností pre účely reštitúcie, no tento záver sa neprejavil vo výroku konečného rozhodnutia vo veci. Na rozdiel od K. H. tak žalobcovia (resp. ich právni predchodcovia) vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na základe dohody o vydaní veci z 18.10.1991 aj skutočne nadobudli. V dôsledku tohto výsledku súvisiaceho konania zostal K. H. po právoplatnom skončení konania v postavení ako ktorýkoľvek potenciálny reštituent, ktorý nebol úspešný v uplatnení svojho reštitučného nároku v rámci reštitúcie a v inom konaní nie je možné opätovne skúmať jeho prípadné vlastnícke právo. K. H. preto nebol podľa odvolacieho súdu oprávnený previesť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na žalovanú. Najvyšší súd ako súd dovolací na základe dovolania žalovanej vychádzajúc z § 135 ods. 1, 2 a § 159 ods. 2, 3 OSP, rozsudku sp. zn. 1Cdo/44/2010, nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 349/2009 konštatoval, že reštitučné zákonodarstvo v zásade neruší predchádzajúce právne akty vykonané v rozhodnom období a všetky právne úkony a ostatné nadobúdacie tituly zostávajú v platnosti až do úspešného dosiahnutia nápravy prostredníctvom reštitučných nástrojov, vrátane zákona č. 87/1991 Zb. Je síce pravdou, že v súvisiacom konaní súdy vychádzali zo záveru, že K. H. bol oprávnenou osobou na vydanie sporných nehnuteľností, neprejavilo sa to však v záväznej forme, a to vo výrokoch daných rozhodnutí. Naopak, pokiaľ vychádzame z predpokladu, že oprávnenú osobu na účely reštitúcie nemožno stotožňovať s vlastníkom (porovnaj aj uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 23/1998 z 1. júla 1998), právoplatným výsledkom súvisiaceho konania je stav, kde K. H. nedosiahol svoj uplatnený reštitučný nárok a zostal tak po skončení konania v rovnocennom postavení ako ktorýkoľvek potenciálny reštituent. V prípade žalobcov, ktorí boli v súvisiacom konaní žalovanými, ide teda o úspešných reštituentov, ktorí mohli (a môžu) odvodzovať svoje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam z dohody. Dovolací súd nemá v úmysle spochybňovať právne názory súdov v súvisiacom konaní ohľadom postavenia K. H., avšak treba mať na zreteli, že tieto neboli premietnuté vo výroku právoplatného rozsudku krajského súdu v uvedenom konaní, pričom takýto výsledok konania o „prinavrátení“ veci ďalšiemu do úvahy pripadajúcemu reštituentovi je pre dovolací súd záväzný. V zmysle konštantnej judikatúry a riadiac sa zásadami prejudiciality a viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní, ak bola medzi účastníkmi s konečnou platnosťou vyriešená otázka hmotnoprávneho vzťahu, súd v inom (novom) občianskom súdnom konaní nemôže posudzovať danú otázku inak, pričom je viazaný iba výrokom rozhodnutia, nie jeho odôvodnením. V danom prípade nebránila uplatneniu týchto zásad ani skutočnosť, že žalovaná nebola účastníkom súvisiaceho konania, keďže sa medzičasom stala nadobúdateľom veci, o ktorej vydanie sa v uvedenom konaní viedol spor. Možno teda konštatovať, že v kontexte prejudiciálnych dôsledkov súvisiaceho konania na prejednávanú vec bolo pre dovolací súd rozhodujúce, že jeho právoplatným výsledkom bolo zamietnutie návrhu K. H. na vydanie sporných nehnuteľností ako aj zamietnutie návrhu na vyslovenie neplatnosti reštitučnej dohody v prospech žalobcov. Uvedený záver nadobúda v preskúmvanej veci o to väčší význam, keď v súvisiacom konaní išlo o reštitučnú žalobu. To znamená, že tam, kde existuje špeciálna právna úprava, nemožno použiť úpravu všeobecnú. Ak sa možno domáhať ochrany práva postupom podľa reštitučného predpisu ako špeciálneho, teda ak je daný reštitučný nárok, nemožno uplatniť nárok na ochranu vlastníctva podľa všeobecných právnych predpisov, najmä podľa § 126 ods. 1 OZ, a to ani formou určenia vlastníckeho práva, či už svojho alebo svojho predchodcu ku dňu jeho smrti podľa § 80 OSP. Reštitučné predpisy vychádzali z domnienky, že vec prešla v rozhodnom období na štát, a to aj v prípadoch jej prevzatia bez právneho dôvodu, pričom oprávnené osoby, ktoré si uplatnili nárok podľa týchto predpisov, sa stali vlastníkmi veci až jej vydaním. Dovolací súd poukázal na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 177/2013, z ktorého vyplýva, že po uplynutí reštitučných lehôt už nie je možné uplatniť si všeobecnou vlastníckou žalobou určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. V nadväznosti na uvedené a s prihliadnutím na právoplatný výsledok súvisiaceho konania, kedy nebolo vyhovené požiadavke K. H. na vydanie veci v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. ako reštitučného predpisu, je potom dôvodné konštatovať, že v novom konaní je vylúčené opätovne úspešne uplatňovať nárok zodpovedajúci reštitučnému právu na vydanie veci, čo platí aj v prípade, že subjektom uplatňujúcim takýto nárok je právny nástupca K. H. ako pôvodne neúspešného reštituenta. V takomto prípade nie je možné prejudiciálne skúmať možnosť K. H. dosiahnuť vydanie veci od právnych predchodcov žalobcov, pokiaľ v „špeciálnom“ konaní K. H. úspešný nebol. Dovolací súd v zmysle záverov tohto rozhodnutia konštatuje vo vzťahu k predmetu prebiehajúceho dovolacieho konania, že vec tvoriaca predmet konania vedeného pod sp. zn. 3Cdo/115/2016 vychádzala z rozdielnych skutkových okolností, ktoré na posudzovaný spor nemožno vzťahovať. K. H. bol totiž v pozícii iba potencionalneho reštituenta, o vlastníckom práve ktorého nebolo vydané žiadne rozhodnutie a jeho vlastníctvo nebolo vyslovené ani prejudiciálne.

Skutkové zistenia súdu prvej inštancie ohľadne existencie, predmetu a výsledku predchádzajúceho konania (vedeného na okresnom súde) sp. zn. 2C/31/2012 sú popísané v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie (v odseku 50 odôvodnenia napadnutého rozsudku), tieto neboli medzi stranami sporné a preto z nich vychádzal aj odvolací súd pri rozhodovaní o podanom odvolaní. Z uvedených skutkových zistení vyplýva aj, že medzi žalobcami a žalovaným 2. prebiehal spor o vypratanie nehnuteľnosti, pričom žalovaný 2. (vystupujúci ako žalobca) sa v konaní sp. zn. 2C/31/2012 domáhal voči žalobcom 1. a 2. (vystupujúcim ako žalovaní 1. a 2.) vypratania nehnuteľnosti vedené na Katastrálnom úrade Trnava, Správa katastra Skalica, k.ú. D. a to rodinný dom súpisné číslo 987 postavený na parcele č. 4276/5, parcelu registra C parcela číslo 4276/4 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 436 m², parcela registra C číslo 4276/5 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 105 m², pričom v konaní nebol úspešný. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozsudkom č. k. 24Co/539/2015-241 zo dňa 20.4.2016 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa (aktuálne súdu prvej inštancie) vo veci samej (č. k. 2C/31/2012-209 zo dňa 26.3.2015, ktorým bola žalobca o vypratanie zamietnutá) a ďalej rozhodol, že v časti o náhrade trov konania odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že navrhovateľ je povinný zaplatiť odporcom 1 a 2 náhradu trov konania vo výške 1.110,67 Eur, z toho ako trovy právneho zastúpenia vo výške 1.011,17 Eur a iné trovy konania za zaplatený súdny poplatok za odvolanie vo výške 99,50 Eur, do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, k rukám právneho zástupcu odporcov 1. a 2., navrhovateľ je povinný zaplatiť odporcom 1. a 2. náhradu trov odvolacieho konania vo výške 87,51 Eur, ako trovy právneho zastúpenia, do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, k rukám právneho zástupcu odporcov 1. a 2. (právoplatné dňa 11.5.2016). Odvolací súd v preskúmvanej veci poukazuje na odôvodnenie rozsudku č. k. 24Co/539/2015-241 zo dňa 20.4.2016, v ktorom je uvedené, že „Odvolací súd preto v celom rozsahu zdieľa právny záver súdu prvého stupňa, ktorý správne uzavrel, že odporcovia ako účastníci kúpnej zmluvy zo dňa 20.09.2010 len predstierali uzatvorenie kúpnej zmluvy, pretože v skutočnosti takýto záujem vôbec nemali, pričom týmto úkonom mali vôľu zabezpečiť pohľadávku tretej osoby (kupujúcej), ktorá mala za nich uhradiť dlh u spoločnosti GERONT DSS s.r.o. Odvolací súd má tiež za to, že kúpna zmluva zo dňa 20.09.2010 uzatvorená medzi odporcami ako predávajúcimi a F. D. ako kupujúcou, ako dvojstranný právny úkon nebola urobená vážne, absentoval v nej prvok vážnosti vôle zo strany predávajúcich, a preto je takáto kúpna zmluva podľa § 37 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Dojednanie kúpnej zmluvy za účelom zabezpečenia zmluvy o pôžičke obchádza kogentnú zákonnú úpravu realizácie záložného práva, prípadne zabezpečenia záväzku prevodom práva, a je preto absolútne neplatná aj v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka pre obchádzanie zákona. Namietané tvrdenie právnej zástupkyne navrhovateľa, že odporcovia v prípade uzatvorenia zmluvy za nevýhodných podmienok (nízka cena, nevyplatenie kúpnej ceny) mali možnosť od zmluvy odstúpiť, čo však neurobili, je v danom prípade právne irelevantné, pretože inštitút odstúpenia od zmluvy možno využiť len pri platne uzatvorených zmluvách a nie pri absolútne neplatnej zmluve.“..... Absolútne neplatný právny úkon je neplatný od samého začiatku. K prevodu vlastníckeho práva z odporcov na F. D. (aktuálne F. G. ako žalovaná 1. v danej veci, pozn. odvolacieho súdu) ako kupujúcu z dôvodu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 20.09.2010 vôbec neprišlo. Už prvý nadobúdateľ nehnuteľností (F. D., aktuálne žalovaná 1. pozn. odvolacieho súdu) sa preto nestal vlastníkom nehnuteľností. Vychádzajúc zo zásady, že nikto nemôže previesť na iného viac práv ako sám má, nemohlo následne prísť k platnému prevodu vlastníckeho práva na navrhovateľa. Otázkou vplyvu neplatnosti právneho úkonu na práva dobromyseľných nadobúdateľov sa vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 10. februára 2010 sp. zn. I. ÚS 50/10, v ktorom poukázal na zásadu rímskeho práva (nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet), v zmysle ktorej z nepráva nemôže vzniknúť právo. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva, nemožno preto ani uvažovať o ochrane vlastníckeho práva, hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Navrhovateľ si môže svoje nároky z neplatného právneho úkonu vysporiadať s tým, v koho prospech plnil a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil.“..... „V danom prípade účastníci zmluvy označenej ako „kúpna zmluva“ len predstierali uzatvorenie kúpnej zmluvy, pretože v skutočnosti mali vôľu zabezpečiť pohľadávku žalovaného 1. zo zmluvy o pôžičke, ktorú uzatvoril so žalobcom. Keďže predmetná „kúpna zmluva“ ako dvojstranný právny úkon nebola urobená vážne (absentoval v nej jeden prvok vôle - vážnosť), je takáto simulovaná zmluva podľa § 37 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Ich disimulovaný právny úkon by mohol byť platný, iba ak by spĺňal všetky náležitosti právneho úkonu). Uzavretím kúpnej zmluvy sa sledoval cieľ zabezpečiť návratnosť požičanej sumy. Išlo o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 2/2006, v ktorom bol zaujatý záver, že zmluva, ktorej skutočným účelom je uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa tým, že založená vec prechádza do

jeho vlastníctva, je v rozpore s účelom záložného práva (§ 552 Občianskeho zákonníka v spojení s § 151a až § 151j Občianskeho zákonníka) a je neplatná, lebo obchádza zákon (§ 39 Občianskeho zákonníka). Rovnako išlo o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 4 Cdo 33/2005, v ktorej bola posudzovaná platnosť darovacej zmluvy o prevode bytu uzavretej za účelom poskytnutia plnenia uspokojujúceho pohľadávku obdarovaného voči darcovi. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo 96/1995 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 39/1998) uviedol, že absolútna neplatnosť právneho úkonu (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege), v dôsledku čoho sa hľadá na absolútne neplatný úkon tak, ako keby nebol nikdy urobený. Absolútne neplatný právny úkon nepôsobí právne následky ani v prípade, že na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Ak je určitý úkon absolútne neplatný, nastáva jeho neplatnosť priamo zo zákona už v čase jeho urobenia. Ani pri uplatnení princípov spravodlivosti a dobrých mravov pri výkone práv a povinností nemá súd možnosť dodatočne zväžiť, či absolútnu neplatnosť úkonu „uzná alebo neuzná“ (resp. či ju zohľadní alebo nezohľadní). Na dôvod zakladajúci absolútnu neplatnosť právneho úkonu musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu (z úradnej povinnosti - ex officio).“....“ Odvolací súd dodáva, že nie je možné nezohľadniť aj tú skutočnosť, že odporcovia a ich deti predmetné nehnuteľnosti užívajú ako obydlie, ktoré je chránené i Ústavou (čl. 31 Ústavy SR), pričom jeho ochrana súvisí tiež s ochranou súkromného a rodinného života (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR). V práve Únie je právo na obydlie zaručené čl. 7 Charty základných práv Európskej únie. Strata obydlia môže vážne ohroziť dotknutú osobu a viesť ju i s rodinou do osobitne ťaživej situácie, preto každý, komu takýto zásah hrozí, musí mať právo plnohodnotne sa brániť pred súdom.“

S poukazom na uvedené v odseku 33 odvolací súd konštatuje, že z právoplatného výsledku konania sp. zn. 2C/31/2012 vyplýva prejudiciálna otázka pre konanie v prejednávanej spore, pričom tieto dôsledky súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu vôbec nevyhodnotil, a v odseku 50 odôvodnenia napadnutého rozsudku nesprávne konštatoval, že právnym posúdením vo veci sp. zn. 2C/31/2012 nie je viazaný. Právoplatný výsledok konania vedeného pod sp. zn. 2C/31/2012 má podľa odvolacieho súdu vplyv na prejednávaný spor, otázka danosti vlastníckeho práva žalobcov v uvedenom spore bola nevyhnutnou (prejudiciálnou) otázkou vo vzťahu k dôvodnosti žaloby žalovaného 2. o vypratanie (v konaní sp. zn. 2C/31/2012), predmetná otázka vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bola podstatnou súčasťou právneho posúdenia veci a viedla k právoplatnému úspechu žalobcov v uvedenom spore (bez existencie vlastníckeho práva žalobcov by nemohli byť v spore o vypratanie úspešní), preto je nutné uzavrieť, že predmetný spor a jeho výsledok má vplyv na prejednávaný spor, pretože v rozdielnom nadväzujúcom súdnom spore, ktorý má svoj základ v existencii vlastníckeho práva strany k nehnuteľnosti, nemožno v súlade s právom dospieť k rozdielnym záverom ohľadne danosti tohto práva, pretože by to bolo v rozpore s princípom právnej istoty (právoplatne zamietnutie žaloby o vypratanie v konaní sp. zn. 2C/31/2012). Nie je možné v súlade s právom (ako aj so zásadami formálnej logiky) v spore o plnenie dospieť k právoplatnému záveru, že žalobcovia sú vlastníckmi dotknutej nehnuteľnosti a následne v spore o určenie vlastníckeho práva k totožnej nehnuteľnosti dospieť k opačnému záveru, že žalobcovia nie sú vlastníckmi dotknutej nehnuteľnosti. V tomto smere nie je pritom rozhodujúce, že v spore o plnenie bola otázka existencie vlastníckeho práva žalobcov (v spore sp. zn. 2C/31/2012 v pozícii žalovaných) pôvodne posudzovaná len ako prejudiciálna vo vzťahu k existencii nároku na plnenie (vypratanie nehnuteľnosti), pretože toto posúdenie v sebe nevyhnutne zahŕňalo posúdenie existencie hmotnoprávneho vzťahu strán. Žalovaný 2. bol stranou v spore sp. zn. 2C/31/2012 ako žalobca, pričom rozsudok súdu prvej inštancie napadol odvolaním, avšak Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 24Co/539/2015-241 zo dňa 20.4.2016 (odvolaním napadnutý) rozsudok súdu prvej inštancie (o zamietnutí žaloby o vypratanie) potvrdil. Prejudiciálne dôsledky predošlého konania vo vzťahu k prejednávanému sporu o určenie vlastníckeho práva, v podobe existencie vlastníckeho práva žalobcov k dotknutým nehnuteľnostiam majú za následok, že dopadajú na posúdenie otázky vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v spojení s posúdením platnosti/neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcami ako predávajúcimi a F. D. (aktuálne F. G.), a následne aj kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným 1. a žalovanou 2. ktoré boli už (podľa odvolacieho súdu) právoplatne vyriešené v konaní sp. zn. 2C/31/2012.

Odvolací súd poukazuje aj na odsek 14 a 15 odôvodnenia rozsudku NS SR sp. zn. 5Cdo/13/2020 zo dňa 30.11.2021, odsek 14 „Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 1Cdo/133/2009 (pozri bod 8.1.) vysvetlil, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným rozsudkom k vyriešeniu

hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj odvodzuje nový nárok (neidentický s predmetom skončeného konania), súd je v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá sa už právoplatným súdnym výrokom vyriešila ako vec sama) viazaný týmto vyriešením. Raz vydané právoplatné rozhodnutie je zásadne nezmeniteľné a jeho právoplatnosť má dosah na rozhodnutie o inej veci v podobe záväznosti“, odsek 15 „ Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že súdy v základnom konaní postupovali správne, keď v dôsledku prejudiciálneho vyriešenia otázky vlastníctva nehnuteľností v dvoch predošlých právoplatne skončených konaniach o plnenie žalobu o určenie vlastníckeho práva zamietli. Rozhodujúce je, že hmotnoprávna otázka vlastníctva nehnuteľností, esenciálna pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku na finančné plnenie, bola v predošlých konaniach, hoci len ako prejudiciálna, právoplatne vyriešená a ako uvádza najvyšší súd v rozhodnutí R 40/2013, nie je podstatné, či bola zodpovedaná správne alebo nie. Žalobcovi (ktorý v dovolaní pripúšťa istý druh svojej minulej pasivity) v týchto konaniach v pozícii žalovaného nič nebránilo uplatniť a preukázať tvrdené vlastnícke právo. V súčasnosti sa preto medzi tými istými sporovými stranami nesmie vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie vlastníckeho práva, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté. Iný záver by podľa dovolacieho súdu napriek tomu, že vlastníctvo nehnuteľností bolo vyriešené len prejudiciálne, znamenal ústavne neudržateľné narušenie princípu právnej istoty, pretože by došlo k neakceptovateľnému a nezdôvodniteľnému zásahu do stability právneho vzťahu a Ústavou SR chráneného vlastníckeho práva. Preto súd v tomto prípade nemôže znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore sporových strán.

Prvoinštančný súd v preskúmanom konaní nepostupoval podľa odvolacieho súdu správne, keď v dôsledku prejudiciálneho vyriešenia otázky vlastníctva nehnuteľností v predchádzajúcom konaní právoplatne skončeného konania o plnenie (sp. zn. 2C/32/2012), žalobu o určenie vlastníckeho práva zamietol. Podľa odvolacieho súdu je rozhodujúce, že hmotnoprávna otázka vlastníctva nehnuteľností, esenciálna pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku na plnenie (vypratanie nehnuteľnosti), bola v predchádzajúcom konaní, hoci len ako prejudiciálna, právoplatne vyriešená, tak ako uvádza Najvyšší súd SR v rozhodnutí R 40/2013, nie je podstatné, či bola zodpovedaná správne alebo nie. Žalovanému 2. v predchádzajúcom konaní v pozícii žalobcu nič nebránilo uplatniť a preukázať existenciu vlastníckeho práva. V súčasnosti sa preto medzi tými istými sporovými stranami nesmie vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie vlastníckeho práva, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté. Iný záver by podľa odvolacieho súdu napriek tomu, že vlastníctvo nehnuteľností bolo vyriešené len prejudiciálne, znamenal ústavne neudržateľné narušenie princípu právnej istoty, pretože by došlo k neakceptovateľnému a nezdôvodniteľnému zásahu do stability právneho vzťahu a Ústavou SR chráneného vlastníckeho práva. Preto súd v tomto prípade nemôže znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore sporových strán (obdobne označené uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/13/2020).

S poukazom na vyššie uvádzané, odôvodňujúce vyhovie žalobe voči žalovanému 2., odvolací súd napadnutý III. výrok rozsudku súdu prvej inštancie v použití § 388 CSP zmenil (aj formálne preformuloval určujúci výrok z dôvodu zjednodušenia) a určil, že žalobca 1. a žalobkyňa 2. sú bezpodielovými vlastníkmi nehnuteľností: pozemkov zapísaných na LV č. XXX, katastrálne územie D., obec D., okres Skalica: parcela registra „C“ č. 4276/4 zastavané plochy a nádvorie o výmere 436 m², parcela registra „C“ č. 4276/5 zastavané plochy a nádvorie o výmere 105 m², rodinného domu súp. číslo XXX postavenom na pozemku, parcela registra „C“ č. 4276/5 zastavané plochy a nádvorie o výmere 105 m², vo veľkosti podielu 1/1.

Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie, ods. 2 ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalobcov 1. a 2. a žalovanej 1. rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s cit. ust. § 255 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania medzi žalobcami 1. a 2. a žalovanou 1. odvolací súd rozhodol podľa § 255 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP, vychádzajúc z pomeru úspechu strán v odvolacom konaní, preto žalovanej 1. ako procesne úspešnej strane priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1. a 2. v plnom rozsahu (keď nezistil dôvody na aplikáciu § 257 CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

O nároku na náhradu trov konania medzi žalobcami 1. a 2. a žalovaným 2. odvolací súd rozhodol podľa cit. ust. § 396 ods. 1, ods. 2 CSP v spojení s cit. ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP. Žalobcovia boli napokon v predmetnom konaní v celom rozsahu úspešní, keď odvolací súd ich žalobe voči žalovanému 2. vyhovel, a zároveň neboli tvrdené ani zistené žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne im náhradu trov konania nepriznať (§ 257 CSP), preto odvolací súd úspešným žalobcom voči neúspešnému žalovanému 2. priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľky, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.